

Laheda Valla Sõnumid

Aprill 2017

NR. 4 (146)

Inglise keeles, palun!

Igaastane inglise keele päev Tilsi Põhikoolis sai taas peetud (18.04). Tore on tõdeda, et huvilisi jätkub ning üllatuskülalisi samuti. Sel aastal olid läbiviijateks 6. kl. õpilased, kes vapralt teadvustasid inglise keeles etteasteid ning koos loeti ka luuletust „Little girl, little girl“ („Väike tüdruk, väike tüdruk“). 3.-5. klassil oli luuletusi, laule mitu. Vanemate klasside (7.-9. kl) õpilased esitasid inglise

keeles ettekandeid Islandi kohta, sest 24.-28. aprillini külastab NORDPLUS'i projekti raames Tilsi Põhikooli kümme õpilast ja kaks õpetajat kaugest saart nimega Island. Kindlasti teeme ülevaate oma seiklustest. Seekordseks üllatuskülaliseks oli meie endine õpilane Kertrud Kahar, kes jagas reisimuljeid. Aasta tagasi käis ta Inglismaa pealinnas Londonis. Õpilased kuulasid hu-

viga ja küsisid hiljem ka küsimusi. Mõistsime üheskoos, et reisida on tore, kuid teadma peab kindlasti reisinippe. Soovime ju kõik, et reis sujuks ja oleks rohkelt positiivseid elamusi. Aitäh, armsad õpilased, vanemad, kolleegid. Teiega koos on tore!

Ege Kostõgov

Proua Viivel abis

Sõbrakuu veebruar tõi meie kooli toreda idee teha head, sest sõprus tähendabki märkamist ning abistamist. Meie klass (9. kl) kaalus erinevaid variante. Arutlesime, et võiks minna loomade varjupaika ning viia neljajalgsetele sõpradele vajalikke asju. See mõte aga väga ei sobinud. Soovisime toimetada nõnda, et meie heategu ei tähendaks asjade ostmist, vaid südamest ja oma kätega tehtud. Nii jõudsime parema variandini. Kuna meie valla sotsiaaltöötaja oli teadlik, et otsime inimest, kes vajaks kevadtöodes abikäsi, jagaski lahkelt meiega kontakte. Nii läksimegi appi proua Viivele aiatööde tegema. Jälle ühe kogemuse võrra rikkam. Oues tööd teha on tegelikult lahe,

aga kodus sedasorti töö ei edene kohe kuidagi. Kodus tekib pigem küsimus: „Kas ma pean?“ Aga proua Viive juures oli küll hästi tore. Tuuline, aga tore. Päril näljakas võis kõrvaltvaatajal olla, kuidas me Maiuga lehti kinni hoidsime, kui tuul need uuesti laiali puhus. Pool tööd tehtud, lasti ka väike valge lamba moodi koerake meile seltsiks aeda ringi jooksmas. Temast sai mõne aja pärast muidugi „must lammas“. Tõsi, ta kandis lehti rohkem laiali kui aitas neid koristada, aga me anname talle andeks. Kuna meil oli poistest ainult Matthias kaasas, siis ilmselgelt pidi just tema naelu puulaudade seest välja tõmbama. Oli rahulik, naised omavahel ja mees omaette. Ei ol-

nud kedagi, kes kobiseks kõrval. Matthias juhendas Viive tuttav Enn, kes hiljem jagas lahkelt oma teadmisi pildistamisest ning luikede eest. Töö tehtud, toimuski väike fotosessioon kaskede taustal. Tasuks meie abi eest pakkus proua Viive meile pisut kehakinnitust ning lahke Enn kinkis meile kõigile tema enda pildistatud fotojäädvustusi. Bussi läksime joostes. Tegime klassijuhataja ettepanekul võidu, kes viimane, see tuleb jala (tema kaotas). See oli kindlasti üks meeldiv koolipäeva lõpp!

Egne Pisarenko
9. kl. õpilane

Hommik põrandarobotiga

Ettevalmistused selleks põnevaks hommikupoolikuks algasid juba mõnda aega tagasi. Peale õpetajate õppepäeva alustasime meeskonnaga HITSA-le projekti kirjutamist. Meie taotlus rahuldati osaliselt, konkreetsete vahendite eraldamisest saame teada siis, kui sõlmime ostulepingu. See peaks toimuma juba järgmisel nädalal. Kuna meil veel vahendid puuduvad, siis laenasime need Põlva Pihlapuu lasteaialt ja firmalt Re-kato. Õpetajad koos lastega valmistasid teemakohased alusmatid. Väikse My rühma „Kevadlilled“ ja „Kau-nistatud munad“, eesmärgiks kevadlillede tundmaõppimine, loendamise ning mustri järgi paarilise

leidmine. Mäng oli lastele huvitav ja jõukohane, saadi ise proovida ja katsetada mitu sammu vaja liikuda, et jõuda lemmiklilleni. Muumi rühma alusmatt kujutas Tilsi külakeskust, selle liiklust ja chitisi. Lapsed said oma mesimumm-robotit programmeerida vastavalt sellele, kuhu nad soovisid minna. Mäng oli huvitav, nõudis tähelepanu ja keskendumist. Kui söimelaste robot liikus otse ja tegi pöördeid paremale ja vasakule, siis suuremad tagurdasid ja tegid pöördeid.

Anne Pugast
lasteaia direktor

Sõnameistrite žanripäev

Põlvamaa sõnameistrite žanripäev on aastatepikkune traditsioon. Seda kultuurisündmust on korraldanud erinevad rahvamajad. Varasemalt on žanripäev Vana-Koiola rahvamaja eestvõttel toimunud viiel korral: 2007., 2008., 2012., 2013. ja 2016. aastal. Ka käesoleva aasta 1. aprillil olid maakonna sõnakunstnikud ja estraaditrupid taas oodatud Vana-Koiolasse. Kuigi estraadizhanr on meie kultuuripildis üsna varju jäänud, on õnneks siiski Põlvamaal inimesi, kes seda viljelevad. Tegijad on küll aastast aastasse ühed ja samad, kuid selle-eest on nad igati tublid ja entusiastlikud. Sarnaselt eelmisele korrale, osalesid tänavusel žanripäeval Karisilla külateater, Vana-Koiola näitering, Parim Enne Savernast, Lahedad Mutid, Minni & Manni Vana-Koiolast, Krista Keedus ja Mare Pannik Valgjärvelt. Etteasteid oli 12, publik sai nalja ja naeru enam kui paari tunni jagu. Kõige rohkem sketše etendas Vana-Koiola näitering – tervelt 5. Etteasteid hindas publik, žüriid ei olnud. Koha-

letunud rahvas pidas parimateks Karisilla külateatri lühietendust „Küünlad“ ning huumoritrupi Parim Enne sketši „Akt“. Öhtut juhtis ja võrtsitas naljadega Raul Kivi. Tema muusika saatel sai rahvas hiljem ka jalga keerutada. Et sõnakunst ei hääbuks, on oluline žanripäevade jätkumine ka edaspidi. Publikuhuvi näitab, et head nalja hinnatakse. Loodetavasti lisandub tulevikus uusi ja nooremaid tegijaid. Selleks on tarvis luua võimalusi, et üksikesinejad ja trupid saaksid näidata oma tegemisi laiemal tasandil. Sõnameistrite žanripäeval on selles osas tähtis roll.

Tänu sõnad kõigile osalejatele ja publikule! Suur tänu ka Laheda Vallavalitsusele, Põlvamaa Oma-valitsuste Liidule ja Kultuurkapitali Põlvamaa ekspertgrupile, kes žanripäeva korraldamisele öla alla panid!

Andres Määr
Vana-Koiola rahvamaja juhataja

VALLAVANEMA VEERG

Meie emad ja vanaemad väärivad kiidusõnu ja tunnustust!

Aprill kui naljakuu on oma ilmadega tõesti meid üllatanud. Ilmad on väga tuulised, kuigi päikesepaistel hetkedel aknast välja vaadates jääb mulje, et kevad ongi täies hoos. Mõnel päeval on isegi 10-16 kraadi sooja olnud. Siiski on varakevad andnud võimalusi korrastada oma koduhoovi ja alustada toimetamisi ning ettevalmistustööd nii aias kui kasvuhuones. Põllumees kiirustab põllule. Kohati on märgata oraste väetamist ning maade kultiveerimist. Heakorrad jätkub kuni kampaaniani Teeme Ära, mis toimub 6. mail.

Tahan veelkord meelde tuletada, et Sinu lõkkest ei tohi saada teiste mure! Iga päev antakse valda päästeametist infot eelmisel päeval juhtunust. Eelmisel aastal sõitsid päästjad Eestis kulupõlenguid kustutama 1129 korda, Lõuna-Eestis 228 korda. Enamus väljakutseid leidis aset just kevadperioodil, aprilli- ja maikuu. Süttides levib kullutuli soodsas tuule korral väga kiiresti, vahel isegi mitmes suunas, kuid päästjad võivad olla hoiatavad ning nii mõnelegi õnnetuskohale jõudmine võib viibida.

Aprillis algasid Eesti Vabariik 100 avauitused. Aprilli keskpaigas mõõdus 100 aastat päevast, mil eestlaste asulad said ühendatud ning tekkis riigi kontuur. Eesti Vabariigi 100. sünnipäev on meie kõigi pidu. „EV 100 igas külas“ annab igale külale ja selle kogukonnale võimaluse valida juubelperioodi vältel 2017. a aprillist 2020. a veebruarini välja üks päev ja teha oma sünnipäevapidu. Mis võiks aga olla see, mis innustaks ja kaasaks kogukonda ühiselt panustama Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva tähistamisse oma kodukohas? Kindlasti võiks see olla seotud selle paiga eripäraga, mille järgi seda paika juba tuntakse või tulevikus hakatakse tundma, seotus inimestega. Kellel on häid mõtteid ja ideid, siis tuleks need teostada või anda teada, kus ja kuidas kaasata meie inimesi ja külasid nende üritustes osalema. Seda enam ja julgemini peaks oma kogukonda kaasa haarama, sest ees seisab ikka väga suuremahuline haldusreform ning suures vallas võib-olla ei märgatagi neid eripärasusi ja huvitavaid tegemisi.

Ees ootab kaunis kevadkuu mai. Mai teisel pühapäeval on emadepäev, vanaemadepäev. On imeline päev. Ka meie vallas on väga palju toredaid ja imelisi emasid ja vanaemasid, kes väärivad kiidusõnu eelkõige oma lastelt, samuti koolist ja lasteaiast ning tunnustust vallast. Need on inimesed, kes teevad märkamatu oma tegemisi nii, et meie lastel oleks õnnelik lapsepõlv ja tulevik. Need tegemised oleks justkui nende tavaelu, igapäevaelu ning vastutasuks ongi õnnelikud ja rõõmsameelsed lapsed. Aitäh teile, head ja armsad inimesed, kes te hoolite oma perest ja loote lastele turva- ja õnnetunde!

Et kõikide perede lapsed oleksid hoolitsetud, elaksid turvalist elu ja võiksid tunda end hästi, selleks võtsime tööle lastekaitse spetsialisti. Võtsime tööle inimese, kes aitab jagada laste pahupoolt ja tuua lapsed rõõmsameelselt tagasi lasteaeda ja kooli. Usun, et lapsevanemad leiavad just selles inimeses usaldust ja üheskoos leitakse probleemidele lahendus, kindlus ja kaitse kurja eest, kaitse küsimise eest. Loodan, et ka koolis ja lasteaias märkame juba varakult probleeme, märkame, kui laps on nukker või trotsi täis. Selleks kõigeks peab ju põhjus olema. Soovin head koostööd ja loodan, et killuke naeru või hetk rõõmu on juba tunnustus tehtud tööst!

Kaunist õnnelikku kevadaega!

Sirje Tobreluts

Laheda Vallavalitsus

Tilsi küla

Laheda vald

Põlva maakond 63012

Üldtelefon 799 9342

Faks 799 9350

E-post vald@laheda.ee

Registrikood 75009467

AS SEB Pank a/a EE801010402018697006

Swedbank a/a EE542200221044345830

Hajaasustuse programmi 2017. aasta taotlusvoor avatuks kuulutamine

Põlva maavanema 30.03.2017 korraldusega nr 1-1/17/139 on hajaasustuse programmi 2017. a taotlusvoor Laheda vallas avatud alates 31.03.2017. Taotlusi saab esitada kuni 01.06.2017.

Taotlejaks saavad olla füüsilised isikud, kellel on täidetud järgmised tingimused:

- taotleja alaline elukoht on taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist hajaasustusega maapiirkonnas asuv majapidamine;
- taotleja elukoht on rahvastikuregistri andmete kohaselt katkematu taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist majapidamine, millele projektiga toetust taotletakse;
- taotlejal ei tohi olla riiklike maksude osas maksuvõlga, välja arvatud juhul, kui see on ajatatud.

Maksimaalne toetus ühe majapidamise kohta on 6500 eurot.

Programmist toetatakse järgmisi valdkondi:

- majapidamises joogivee kättesaadavuse tagamine,
  - elamu heitvee nõuetekohase kanaliseerimist tagava süsteemi rajamine,
  - aastaringset ligipääsetava juurdepääsutee rajamine,
  - leibkonna vajadustele vastava autonoomse elektrisüsteemi rajamine (tingimusel, et majapidamine ei ole liitunud elektrivõrguga).
- Esitada tuleb:
1. taotlus;
  2. lisainfo vastava valdkonna kohta, millele toetust taotletakse;
  3. projekti eelarve;
  4. vähemalt kaks võrreldavat hin-

napakkumist;

5. taotleja garantiikirj; 6. kinnistu plaan, millele märkida kuhu ja kuidas paigaldatakse süsteem, millele toetust taotletakse. Kui soovitakse toetust saada mitmest valdkonnast (nt rajada vee- ja kanalisatsioonisüsteem), siis tuleb igale valdkonnale esitada eraldi taotlus, eelarve jne (vt eespool olevat loetelu).

Taotlus koos kohustuslike lisadokumentidega tuleb esitada paberil või digitaalselt allkirjastatuna Laheda Vallavalitsusele.

Taotlusvorm ja lisadokumendid on kättesaadavad EAS-i kodulehel: www.eas.ee/teenus/hajaasustuse-programm/

Lisainfo: alar@laheda.ee; tel. 799 9347

Laheda valla koerte ja kasside pidamise olulisemad nõuded

Nõuete eesmärk on sätestada kasside ja koerte pidamise viisid, mille järgimisel ei tekitaks loom inimesele kahju ega muutuks keskkonnale ohtlikuks.

Kassi ja koera on lubatud pidada eluruumis, muus hoones, elamu teenindusmaaks oleval või ka muul tarastatud maa-alal, kusjuures maa-ala peab olema piiratud nii, et loom omal tahtel sealt välja ei pääseks.

Kui koera peetakse:

- ketis, ei ole tarastamine kohustuslik, kuid tuleb välistada looma ärajooksmise ja inimesele või loomale kallaletungimise võimalus;

• lahtiselt tarastatud territooriumil, tuleb territooriumi sissepääsule paigutada hoiatav silt tekstiga "Kuri koer" või "Ettevaatust, koer".

Korterelamutes on koera või kassi pidamine soovitatav kooskõlastada trepikoja korterivaldajate ja omanikega.

Omanik peab tagama, et koer või kass ei häiriks ega ohustaks kaaskodanikke ega reostaks avalikke ja üldkasutatavaid kohti.

Omanik on kohustatud läbi viima koerte ja kasside vaktsineerimise. Koera või kassi omanikul on keelatud:

- viia koera või kassi üldkasutatava

asutuse ruumi (kauplus, lasteasutus jms) või üldkasutatavale maa-alale (supelrand, spordi- ja laste mänguväljak jms) ilma ruumi või maa-ala valdaja loata, välja arvatud pimedat juhtkoer ja teenistukoer teenistusülesannete täitmisel;

• lasta koeral või kassil reostada üldkasutatavat koridori, trepikoja, treppi, hoovi, tänavat ja muud avalikku või üldkasutatavat kohta. Kui koer või kass on reostanud eelnimetatud kohti, on looma omanik kohustatud reostuse koheselt likvideerima.

Vallavalitsus

Teeme Ära talgupäev on kujunenud kümnete tuhandete eestimaalaste igakevadiseks suursündmuseks, kui tullakse kokku ning võetakse ühiselt käsile kodukandis kõige pakilisemad tööd. Nüüd, kui on peagi saabumas Eesti Vabariigi 100. sünnipäev, kutsutakse üles talgutega tegema kingitust oma kodukohale. Kutsutakse üles nii ise talgud korraldama kui ka kaasa lööma juba registreeritud talgutele. Selleaastane Teeme Ära on Põlvamaal juba hoo sisse saanud, sest registreeritud on juba 36 talgut. Osalemiseks registreeri end sobivale talgule aadressil <http://www.teemeara.ee/talgulisele>.

Tänavusel talgukevadel pakutakse välja, et kõik talguhuvilised võiksid ühe võimalusena oma kodukohas:

- teha korda lipuväljakud,
- valmistada ja paigaldada lipumast
- korrastada laululavad ja tantsuplatsid
- tegeleda oma kodukoha tur-

valisemaks muutmiseks

Talgujuhid, kes märgivad oma talgud talguveebi, saavad taas talgute stardipaketi, mis on kokku pandud Teeme Ära koostööpartnerite toel ja vabatahtlike kaasabil talgukorras. Stardipakett koosneb praktilistest vahenditest ja soovitud talgupäeva korraldamiseks. Tänavune stardipakett sisaldab järgmisi asju: esmaabitarbed, töökindad, 2-meetrine EV100 sümbolika mastivimpel, vändaga laetav LED-taskulambiga raadio, ajaleht Talguline, magus amps, ehitus- ja aiapoe sooduskupong, loodusõnnetusteks valmistumise küsimustik koos soovitud talguga, kaua säilivate toiduainete retseptikogumik, talgukuulutus, Talguhundi klepsud jm talgunõuanded.

Eesti riigi juubeliks valmistudes ei saa tähelepanuta jätta ka meie elukeskkonda ning sellega seonduvaid muutusi. Teeme Ära talgupäeva meeskond kutsub koostöös Päästeametiga korraldama kõikjal Eestis kogukonna turval-

isuse talgud. Seda ikka eesmärgil, et oleksid paremini valmis kliimamuutustega sagenevaiks looduse vingerpussideks.

Olgu talgupaigaks külamaja, korteriühistu või mõni looduskauis koht, igal pool saab muude vajalike talgutööde kõrval panna rõhku ka otseselt loodusõnnetustega seonduvale.

Igal aastal räsib Eestit mitu suuremat tormi, kus mõni paik saab tõsisemalt kannatada, eluks vajalikud ressursid lõpevad, taristu lakab toimimast, inimesed kannatavad ja eludki võivad sattuda ohtu.

Lisaküsimuste korral võtke ühendust Põlvamaa koordinaatoriga: **Ahti Bleive**, tel 501 1614, ahti.bleive@gmail.com

Kauge ja lummas Hawaii

Honolulu asub Oahu saarel.

(Algus jaanuari lehenumbris)

Molokai saare lääneosa on kuumem, seal puudub märkimisväärne taimekate. Ida pool on mägisem ja lopsakam. Nägime võimsaid eukalüpte, okkalisi kiawe puid ja kauneid küpresse. Õnnestus kohata ka väikest kārbi taolist looma – manguusi, kes on omal ajal sisse toodud rottide hävitamiseks. Hawaii looma- ja linnuriik pole kuigi liigirikas. Levinud on kitsed, metssead, hirved, metsikud veised, lambad, gekod, lindudest on tuntuimad nene ehk hawaii hani (osariigi sümbollind), munah, maina, kardinal, majiro, plover, tuvi ja varblane. Putukariigi kuulsamad esindajad on termiidid ja klõpsmardikad. Leidub ka sääski, kes on samuti saartele sisse toodud. Molokail nägime suuremõdulisi vihmausse, madusid saartel ei ole. Väga huvitav on kalade maailm ning veelgi põnevamad on kalade nimed, näiteks kihikihi, mahimahi, ahi, aku, tilapia, mullet, ingliala, näitsikkala, kardinalkala, kirurgkala, papagoikala, kitskala, oravkala, kullkala, tuubsuukala, trompetkala. Maailma kõige pikema nimega kala on humuhumunukunukuapuaa ehk tõukekala, kes on ka ametlik osariigi kala. Nagu kõigis ookeanivetes, leidub Hawaiil haisid, raisid, vaalu ja delfiine. Taimestik torkavad eelkõige silma kaunid lilled, mida leidub üle tuhande sordi. Tuntuimad on osariigi sümbol hibiskus ja orhidee. Väga kauneid ja lõhnavaid õisi võib näha erinevatel puudel, levinumad on plumeria ehk frangipuu, kuldpuu, pudeliharjapuu ja tulbipuu.

Molokail on sajandite jooksul tegeletud ananassi- ja kookoskasvatusega, arendatud on ka veisekasvatust. Ometi on Molokai osariigi vaesim piirkond, kus töötus kõige suurem. Juba majapidamistest on näha, et need on tagasihoidlikud ning priiskamist pole. Kohalikele on toetuseks välja mõeldud abiprogrammid. Turiste käib saarel suhteliselt vähe, hotelle on vaid mõned. Siiski on üks tootmisharu, mis köidab saarel

alati paljude tähelepanu – see on makadaamiapähkli kasvatamine. Käisime meiega ühes Purdy's pähklifarmis, mis on asutatud 1980. aastal. Farmi peremees andis meile põhjaliku ülevaate makadaamiapähklipuu ajaloost ja kasvatamisprotsessist. Makadaamiapähklipuu on pärit Austraaliast ning oma nime on ta saanud keemiadoktori ja parlamendiliikme Mac Adami nime järgi. Algselt polnud pähklipuu kuigi viljakas. 1882. aastal tõi William Purvis makadaamiapuu Hawaiile ning asus seda aretama. Läks seitse aastat, kuni algas kasvatamine ja tootmine. Molokai saarel hakati pähkleid tootma 1920. aastal. Makadaamiapähklid on imehead, ükski millisel viisil neid pakutakse – suured, valged ja rasvased. Makaadamiast pressitud õli näitajad on nii kõrge, et isegi parima klassi oliiviõli olevat selle kõrval nagu küttemasuut. Pähkleid saab augustist juunini. Lasime meiega pähklitel hea maitsta ja ostsime neid farmist koju kaasa.

Kuigi Molokai pole turistide meelispaik, on saarel avastamist nii loodusesõpradele kui kultuurihuvilistele. Üks huvitav, kuid traagiline ajaloo piirkond on Kalaupapa poolsaar. Seal asus 1866-1969 leprosoorium, kuhu olid koondatud erinevate surmavate haigustega inimesed. Eelkõige elasid seal pidalitõbised, keda hoiti karantiinis. Aastakümnete jooksul elas koloonias üle 8500 patsiendi. Aastatel 1873-1889 tegutses seal legendaarne Belgia preester Jozef De Veuster, teise nimega Isa Damien. Ta oli suure hinge ja südamega mees, kes pakkus haigetele lohutust, ravis neid, ehitas piirkonda haiglaid, koole, kirikuid ja elumaju. Kahjuks haigestus ka Isa Damien leprasse ning suri. Tänu ennastsalgavale tööle sai temast legend ning 1995. aastal kuulutas paavst Johannes Paulus II ta pühakuks. Isa Damien on Molokaile asutanud mitmeid kirikuid, tema auks on saarel mälestusmärk. Samuti on Isa Damienist tehtud 1999. aastal mängufilm „Molokai: The Story of Saint Damien“. Meie

vaatlesime Kalaupapat kõrge mäe otsast, paraku polnud ajapuuduse tõttu võimalik poolsaarele minna. Sinna pääseb ainult meritsi või pikka matkarada läbides, autoga ligipääs puudub.

Kaunite looduslike paikadena jäävad saarelt meelde võimsad rannad. Tõeliselt ilusad olid punase liivaga Momoomi ja valge liivaga Papohaku rand. Neist viimane on pikim liivarand kogu Hawaiil – 3,2 km. Koht oli nii kaunis, et see inspireeris mind mängima oma kodust kaasavõetud löötspillil Ukuaru valssi. Olgu siinkohal mainitud, et mängin nimetatud teost vaid mõnes erilisel kaunis või sümboolses paigas. Papohaku rannas asub ka park, kus igal aastal toimub suur hulafestival. Hula on Molokai saarelt pärit hawai rahvalik tants. Molokail võib tunda tõelist aloha-vaimu, inimesed on rahulikud ja sõbralikud. Olime igati rahul, et Molokai oma reisi programmi võtsime.

Meie Hawaii reisi järgmine sihtpunkt oli Honolulu, mis asub Oahu saarel. Oahu pindala on 1600 km² ning see on suuruselt kolmas saar Hawaii saarestikus, elanike arv on umbes 876 000. Oahut nimetatakse ka „kohtumispaigaks“ ja seal käib väga palju turiste. Honolulu, mis on osariigi pealinn, elab ligikaudu 380 000 inimest. Kuna pidime tegema piiratud ajagraafiku tõttu valikuid, piirdusime Oahu puhul pealinnaga Honolulu. Elamispaigaks saime uhke ja kõrge hotelli maailmakuulsa Waikiki ranna läheduses. Varsiti pärast saabumist sukeldusime linna ööellu – käisime Hard Rock kohvikus ja jalutasime rannas. Mahe tuul, ideaalne temperatuur, pidevalt kostuv muusika, uhked kõrghooned, võrratu rand – kõik paistis kaunis ja glamuurne. Kohe hakkasid silma arvukad Jaapani turistid. Linnamelu oli tõeline ja ei raugenud ka öösel.

(järgneb)

Andres Määr

„Anname rietele loodussõbraliku omaniku“

- 6.-10. märtsil toimus Tilsil põhikoolis keskkonnale mõtlemise nädal. Ilmselt ei mõtle meist keegi, kuidas mingi riideese, mida kanname, on meieni jõudnud. Just selle nädala raames said õpilased teada T-särgi eluringist ning kuidas on võimalik taaskasutusega keskkonda hoida. Siinkohal paneme selle lühidalt süügi kirja.
1. T-särgid on enamasti valmistatud puuvillast. Selle põllukultuuri kasvatamiseks kulub hulgaliselt vett. Ühe T-särgi jaoks kulub umbes 2000 l vett.
2. Kanga tootmisel ja õmblemisel kasutatakse hulgaliselt kemikaale. Kuna tootmine toimub enamasti Aasia maades ja seal puuduvad seadused, mis reguleeriksid kemikaalide käitlemist, siis jõuavad kahjulikud ained ja värvijäädid loodusesse.
3. Seejärel pakendatakse ja toimetatakse kaup edasimüüjateni, mis tähendab meeletuid transpordikilomeetreid. Toimub fossiilsete kütuste raiskamine.
4. T-särgiga kaasnevad jäätmed.

Prügimäele jõudnud särk kõduneb väga pikki aastaid.

5. T-särki peab üleval pidama. Vesi, pesuvahendid, elekter, kuivatamine, triikimine.

6. T-särgi müümisel kulutatakse paberit, pappi, vormistatakse saatedokumendid, kastid, hinnasildid ja reklaamid, mis kõik tuleb keskkonna arvelt.

Vaatlesime riidel olevaid tootemärke ning leidsime, et väga suur osa nendest olid toodetud Aasias. Märkisime maailmakaardil tootmiskohad. Arutlesime põhjustel, miks riiete tootmine just selles maailmajaos toimub.

See tore ja õpetlik nädal sai toimuda tänu loodussõbralike lapsevanemate, sõprade ja tuttavate panusele, kes loovutasid ürituse jaoks riideid. Õpilased tänavad Eva Kaharit, Karolin Põtra, Kadi Paklerit, Tiina Annukit ja Jaanika Kõivu.

Meriliis Mandel
õpetaja

Tulemas noortele

30. aprillil kell 11.00 RMK matkapäev Taevaskoja radadel. Teisipäeviti on võimalus käia orienteerumas.
- Jätub sügisel alanud discgolfi koolitustesari valdade koostööprojekti raames.
4. mail kell 15.00 käime Teeme Ära talgute raames teeääri ja bus-

sipeatusi koristamas.

19.-20. mail toimub Kotka Rännak, kuhu on oodatud 4-liikmelised tiimid.

Täpsemad sündmused ja info Laheda noorte Facebooki grupis või noortekeskuses.

Noortejuht Ainika Mägi

Maxima pakub koolinoortele võimaluse sel suvel oma raha teenida

Sel suvel saavad 500 vähemalt 16-aastast õpilast võimaluse teenida oma raha Eesti suurima tööandja juures töötades. Oma soovist tulla tööle mõnda Maxima Eesti kauplusesse, ettevõtte logistikakeskusesse või tootmisüksustesse tuleb jaeketi personaliosakonnale teada anda hiljemalt mais.

Koolivaheajal õpilastele töö pakumine on muutunud jaeketis juba heaks tavaks. „Näiteks möödunud jõulude ajal pakkusime meie kauplustes tööd ligi 200 koolinoorele. Valdavale osale tööle tulnud õpilastest osutus töö meie meeskonnas esimeseks töökogemuseks. Mitmetele neist meeldis paindlik ja mitmekesine töö heas meeskonnas nii palju, et nad töötavad meie juures ka praegu,“ lausub Maxima Eesti kaupluste, logistikakeskuste ja tootmisüksuste tööd juhtiv operatsioonidirektor Marko Pöder.

Eeloleval suvel ootab Maxima oma meeskonda tööle 500 vähemalt 16-aastast õpilast üle Eesti. „Koolinoor saab oma raha teenida kokkulepitud graafiku alusel mõnes kodulähedases või ka tu-

rismi piirkonnas asuvas kaupluses, logistikakeskuses või tootmisüksuses töötades. Lisaks väarikale töötasule ja arvestatavale töökogemusele saab noor meie poolt vajaliku tööriistuse ning kohapealse toitlustuse,“ kirjeldas Marko Pöder.

Oma eelistustest töötamise kohta ja aja osas peaksid ametikogemusest huvitatud noored teada anda hiljemalt maikuu. „Mida varem meieni vastav info jõuab, seda kiiremini jõuame ka omavahelisele kokkuleppele ning vormistame kõik selleks nõutud dokumentid alates vanema volitusest kuni tervisetõendini. Taotlusi võtavad vastu ja küsimustele vastavad meie personaliosakonna spetsialistid nii kodulehel toodud kontaktidel kui ka Facebooki vahendusel,“ selgitas Maxima Eesti operatsioonidirektor.

Maxima

